

METOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

«Kmetovalec» izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 K na leto.
Posamezna številka stane krono.

Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: inserat na pol strani 600 K, na $\frac{1}{4}$ strani 300 K, na $\frac{1}{8}$ strani 150 K, na $\frac{1}{16}$ strani 100 K, na $\frac{1}{32}$ strani 50 K. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 80 vin. najmanj pa skupaj 12 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnik naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz «Kmetovalca» so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 3 Ljubljana, 15. februarja 1921. Letnik XXXVIII.

Obseg: Sajenje tobaka v Sloveniji. — Kmetijske stavbe. — Bernadotov alkoholometer ali viňometer in njega važnost pri nakupovanju vina. — Okrajni in okrožni ekonom v Srbiji. — Driska pri goveji živini. — Potrebi zakon za vinogradnike. — Kmetijske novice. — Nove naredbe, važne za kmetovalce. — Vprašanja in odgovori. — Uradne vesti. — Družbene vesti. — Inserati.

Sajenje tobaka v Sloveniji.

V interesu našega kmetijstva je, da se naši poljedelci z vnemo lotijo tobakovega sajenja. Koliko potegovanja je bilo pred leti v naših krajih, da bi se jim dovolilo saditi tobak. Država se je temu svoječasnno upirala, sedaj je pa to dovolila. Če se pa v navedenih okrajih za to kulturo ne pokaže pravega zanimanja, Bog ve, če bo to dovoljenje ostalo v veljavi čez eno ali dve leti.

Res je, da je z gojenjem tobaka več oprava kakor s pšenico, toda za pridelek tobaka dobi kmet tri- do štirikrat toliko kakor za pšenico, če jo poseje na isti prostor. Pomisliti je tudi, da bo sčasom cena pšenici padla, ker bo dobila konkurenco iz Banata in s svetovnega trga. Nasprotno so pa cene za tobak vsako leto že naprej določene, tako da si kmet lahko izračuni, koliko mu bo vrgla žetev.

Ker so pri državnem monoplu strokovnjaki za sajenje tobaka, ki vedo, koliko truda in dela je s tobakom, zato bodo določene vedno take cene, da bo kmetov trud dobro plačan.

Iz navedenega pridemo do sklepa, da je dovoljenje za saditev tobaka v enem delu Slovenije pridobitev, ki je ni izpustiti iz rok.

Oglasi in prijave pole za sajenje tobaka v l. 1921. so že razposlane na občinske urade zadevnih okolišev. Ker prihajajo vprašanja, je-li se sme napraviti nasade tudi v okrajih, ki niso navedeni v oglasu, se pojasnjuje, da je kultura tobaka dovoljena le za glavarstva Črnomelj, Novo mesto in Krško, dalje za okraje Konjice, Celje, Brežice, Ptuj, Maribor, Gornja Radgona, Lju-

tomer ter končno za vse Prekmurje. Povsod drugod je sajenje tobaka zabranjeno.

Pa tudi v navedenih okoliših je sajenje vezano na poprejšnjo prijavo pri občinskem uradu ali pa pri bližnji postaji finančne straže. Na podlagi teh prijav se bodo izdala dovoljenja (licence) in doposlala prijavitelcem.

Sajenje brez licence je strogo prepovedano in se bo kaznovalo kar najstrožje.

S prijavami morajo kmetje hiteti, ker je rok za prijavo določen do 20. februarja. Prijave že prihajajo. Za zgled se navaja občina Sv. Peter v Savinski dolini, kjer se je izredno lepo število kmetov priglasilo za sajenje, in sicer z velikim številom sadik. Več posestnikov je priglasilo po 20.000 sadik, to je približno po en oral (plug) zemlje za to kulturo. Iz neke druge občine je dobilo ravnateljstvo tobačne tvornice v Ljubljani dopis, češ da je zahteva, da se posadi najmanj 2000 sadik (5 arov), previsoka. Tem bodi povedano, da je ta zahteva prav skromna, kajti kdor hoče imeti dohodke iz te kulture mora zasaditi vsaj toliko zemljišča, ker drugače se to ne izplača niti za njega, niti za državni monopol.

Povedati se mora, da se je Uprava državnega monopola odločila za tobačno kulturo v Sloveniji zato, da bo naš kmet imel iz te kulture redne in dobre dohodke; te pa mora dobiti le, ako sadi v primerni množini in ne za zabavo po kakih par sto sadik.

Iz Prekmurja so na ravnateljstvo tobačne tvornice v Ljubljani došle prošnje, da bi se dovolilo saditi za lastno potrebo po nekaj rastlin, in da se od vsake rastline plača davek, češ, tobaka za pipo ni naprodaj.

Da bi kdo sadil za lastno potrebo, tega se ne more dovoliti, ker državni monopol tega nikjer v vsej kraljevini ne pripušča.

Pritožba, da ni dobiti v prodaji zadosti tobaka za pipo, je bila doslej upravičena. Poslej bo pa dana možnost, da se bo stavilo takega tobaka mnogo več v prodajo in bodo take pritožbe ponehale v zadovoljstvo kadičev in tudi monopolne uprave.

Kmetijske stavbe.

Prav iz srca me veseli, da je začelo rasti zanimanje za cenejše, bolj smotrene kmetijske stavbe. Dobil sem že več vprašanj, pa tudi nadaljnji tozadevni članki v „Kmetovalcu“ bodo obrnili tej zadevi več pozornosti, katero z ozirom na važnost resnično zasluži.

Še enkrat zagotavljam, da se ne oglašam kot stavbenik, temveč zgolj iz ozirov na korist kmetijstva. Izjavim tudi, da nimam sam glede zgradb po Paetzovem načinu nobenih izkušenj. Poznam pa že dolgo stavbe „pisé“ iz zemlje, kakršnih je v okolici Ptuja obilo.

Paetzov način se mi je pa prikupil, ker sem spoznal že iz popisa, da mora biti tako zidovje bolj solidno nego iz same zemlje. V tem so me utrdili članki v strokovnih listih Nemčije, kjer se ta način od strani kmetovalcev zelo hvali, in to je merodajno. V knjigi „Heimstättenbau des Arbeiters auf dem Lande od Friedrich Paur“ iz zaloge „Heimkultur Verlagsgesellschaft, Wiesbaden“ sem našel natančnejše podatke in se prepričal, da je stvar precej enostavna in celo od navadnih delavcev izvedljiva. Tu se ne gre za komplicirane konstrukcije stebrovja, ki naj bi nosilo celo breme stavbe, temveč le za utrdbo sten v horizontalni smeri in pa vogalov. To je doseženo z mrežo iz žice, ki obdaja posamezne plasti zemlje in tankimi plastmi betona vmes ter na vogalib. Vobče je pa stvar ista kakor pri navadni „pisé“ zgradbi iz zemlje. Večja trdnost dovoli tudi tanjše stene in pomislek zaradi miši in podgan ne pride v poštev že zaradi mreže ne.

Da se take zgradbe izvršujejo, je gotovo dejstvo kakor tudi, da se naj bi dala kmetovalcem Slovenije oziroma Jugoslavije posebno pa kolonistom možnost izkoristiti njih prednosti. Res ima vsaka stvar svojo dobro in slabo stran. Klobasa je že marsikaterega spravila na drugi svet, vendar se ne trdi, da so klobase sploh za nič. Škoda, če bi zadeva zaradi teoretičnih pomislekov zaspala, kakor že marsikatera. Načelo: „Srčnost velja“ je gotovo bolj koristno nego teoretično cincanje, ki ne pelje nikamor. Tega se moramo sploh otresti v svoji samostojnosti, da ne bomo zaspali.

Jaz si mislim stvar takole: Kmetijska družba, kot poklicani činitelj za prosep kmetijstva, naj bi stopila v zvezo s krogi, ki so glede stavbe po Paetzu merodajni, in delovala na to, da se pošljejo stavbni in kmetijski eksperti stvar na lice mesta proučevati. Za mnogomilijonski pomen zadeve se bodo menda vendar dotični stroški zmagali. Mogoče bi se agrarna reforma, ki skrbi za koloniste, za to pobrigala. Dobro bi bilo, da so med dotičnimi odposlanci (kateri morajo biti pa popolnoma brez predsodkov) tudi nekateri kmetovalci, ki si želijo na ta način staviti poslopja. Oni bi služili drugim v izpodbudo in so potrebni za začetek. Vse drugo bi se dalo potem urediti. Naravno, da s stenami še ni rešeno vprašanje kmetijskih stavb. Odgovarjati morajo bolj kot doslej smotrom z ozirom na udobnost,

higijeno, posebno pa na gospodarske razmere. Zapostavljati se pa tudi ne sme estetičnega trenutka, ki soodločuje v sliki kulturnosti pokrajin. Cenejše zidovje bo pa omogočilo večja upoštevanje vseh važnih smotrov. Javni stavbeniki, in še enkrat povdarim v zvezi s kmetijskimi strokovnjaki, se bodo morali več pečati s tem vprašanjem in imeti odločilni vpliv.

I Belle.

Pripomba uredništva.

Kot pojasnilo h gorenjim izvajanjem je treba navesti še sledeče podatke: Način zgradb, kakor ga je uredel stavbni svetnik Paetz, je patentiran in obstoji v zidovju iz armirane nabite ilovice. Lastnik patenta za pokrajine bivše avstro-ogrske monarhije je inženir Artur Bergmann na Danaju. Generalni zastopniki za Jugoslavijo, ki izdajajo tudi licence za posamezne okraje, so arhitekt Aksman in stavbenika Malin in Rožić, ki vodijo to zastopstvo pod firmo „Akmaro“ v Osijeku, Strossmajerjeva ulica 44. Ti so tudi o tem načinu zidanja izdali kratko brošurico 8 strani s 4 podobami v hrvatskem jeziku. Za Slovenijo je dosegel licenco Korošec Dragotin in drug, zidarski mojster, stavbni podjetnik v Braslovčah, ki bo dal svoj oglaš tudi v „Kmetovalcu“. V Slavoniji že pridno gradijo hiše po tem načinu, ki je najmanj dve tretjini cenejši nego zgradbe iz opeke. Trdnost pa je enaka kakor ona hiš iz opeke.

Prednosti zidovja iz armirane nabite ilovice, kakor jih navajajo zastopniki Paetzovega načina zgradb, so sledeče:

1. Prostori, zgrajeni s takim zidovjem, so poleti mnogo bolj hladni, pozimi pa bolj topli nego stavbe iz opeke.

2. Omet se na mreži od žice drži tako trdno, da so popravila le redkokdaj potrebna, malodane izključena.

3. Razpokline v zidovju so izključene, ker se obteženje zidov z delovanjem horizontalno vzdanih žičnih mrež porazdeli enakomerno in izpremeni v napetost na nategnenje.

4. Način izvršbe takega zidovja je tako enostaven, da se pri tem potrebuje veliko manj izučениh zidarjev kakor pri zgradbah z opeko.

5. Tako zidovje je mogoče izvršiti povsod, ker je njega glavni material — ilovica — povsod doma. Posebno prednost ima pred opeko za zgradbe na hribih ali v oddaljenih krajih, kjer ni prometnih sredstev, ne opekaren itd.

6. Zaradi svoje neprodornosti zidovje od ilovice ne vleče vase vode in vlage, vsled česar so leseni deli (trami) stavbe delj časa obvarovani pred gnilobo in plesnobo, kar je dokazano že z navadnimi primitivnimi stavbami.

7. Zidovje od ilovice je posebno odporno proti ognju, kar je dokazano pri mnogih požarih, vsled česar so osobito prikladni za ognjebambne zidove.

8. Ker se zidovje takih zgradb popolnoma posuši že med zidanjem, se lahko brez nevarnosti za zdravje in pohištvo takoj po dovršitvi v njih stanuje.

Bernadotov alkoholometer ali vinometer in njega važnost pri nakupovanju vina.

Odkar smo to pripravo prvič v tem listu opisali (glej „Kmetovalca“ št. 6., leta 1914.), se je alkoholometer ali vinometer precej razširil, ter se ga sedaj,

vkljub 25 kratni višji ceni, celo navadni vinogradniki poslužujejo. Je pa to tudi najenostavnejša in najcenejša priprava, s katero se mora moč vina takoj s precejšnjo natančnostjo določiti.

Gotovo bi se poraba alkoholometra še bolj razširila, če bi cena istemu padla in če bi se pričela prodajati odnosno kupovati vina le po alkoholnih stopinjah, kakor je to v Italiji in Franciji večinoma že uveljavljeno. Zadnje čase se je pričelo tudi v Dalmaciji ta način kupovanja vpeljavati.

S tem, da bi se *plačevala vina ali mošti le po alkoholnih stopinjah, bi ostale cene vinu bolj stalne in, kar bi bilo posebne vožnosti, bi se vinogradnike indirektno spodbudilo do pridelovanja boljših, močnejših vin, bodisi s saditvijo finejših trtnih vrst, ali pa s čim mogoče pozno trgatvijo.*

Nikakor ni pravično, da se namreč zahteva, odnosno plača za nižje, recimo 9‰ vino, enako ceno, kakor za močnejše 11 ali 12‰.

Ako se po današnjih cenah za vina določi cena alkoholnemu odstotku n. pr. 150 kron, potem bi veljalo hl 9‰ vina 1350 kron, ali 13 kron 50 vinarjev liter, hl 11‰ pa 1650 kron, ali 16 kron 50 vinarjev liter itd. vsak liter in ‰ po 1 krono 50 vinarjev več. Seveda je cena alkoholnemu procentu lahko mnogo nižja in tudi mnogo višja. Za izredno dobra, izbrana vina bi se seveda plačala izjemno višja cena, kar je stvar kupca in prodajalca.

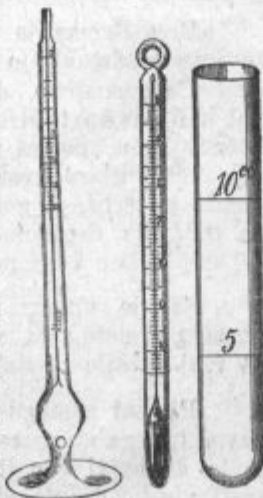
Ne rečem, da bi ne prišlo pri takih kupčijah do navzkrižja med prodajalcem in kupcem, kajti če prodajalec nima priprave za merjenje moči svojega vina in če se na tozadevno merilo, ki ga kupec ima, ne spozna, ga poslednji lahko opehari, ako se drugače glede cene ne pobotata.

Tudi moram poudariti, da vsi taki vinometri ne kažejo popolnoma enako in da je njih natančnost odvisna od konstrukcije ter porabe same. Ako se s to pripravo ne ravna pravilno, nastane lahko razlika za 1—2‰.

Čeravno je uporaba vinometra že v gori navedenem članku opisana in je vsakemu aparatn dodano posebno navodilo,¹⁾ hočem le v kratkem opozoriti na nekatere nepravilnosti pri merjenju, ki se često dogajajo in ki so vzrok netočnemu odmerjenju.

V prepričanje, če vinomer dobro funkcionira, se vanj naliže najprej malo čiste ne premrzle vode, pusti nekaj kapljic izteči, ter nato na kelih povezne. Vodni stebriček v cevki, ki pada od vrha navzdol in ki izgleda kot živo srebro v toplomeru, mora ostati stalno pri ničli (-0). (Glej pod. 4).

Po popolni izpraznitvi vode se vlije v kelih vino, oziroma mošt, pusti nekaj kapljic izteči, da se vsi vodni ostanki odstranijo, in vse zopet izlije. To vino se torej ne meri, ker je kolikortoliko z nekoliko kapljicami vode zmešano in torej bolj šibko. Nato se alkoholometer vnovič z enakim vinom naliže, in sicer tako, da vino v kelihu ne sega čez odprtino ali luknjico sredi keliha ne pred poveznjenjem in ne ko se povezne, ker, če je luknjica zamašena, kaže vinomer preveč odstotkov alkohola. Zopet se pusti nekaj kapljic izteči, nato kelih

Podoba 4.

s palcem zamaši in po koncu navpično s številkami proti sebi obrnjen, povezne, ter takoj pogleda pri kateri številki ali črtici se alkoholni stebriček, ki izgleda istotako kot živo srebro v toplomeru, mahoma vstavi. To proceduro se takoj še enkrat z ravnoistim že nalitim vinom ponovi in še enkrat odčita številko oziroma črtico, pri kateri se je alkoholni stebriček mahoma vstavil. Predolgo čakanje z odčitanjem kaže previsoke, torej neresnične alkoholne odstotke, ker alkoholni stebriček še vedno nekaj časa počasi navzdol leze. Pri drugem merjenju se priprava lahko s kelihom na mizo povezne, da vsa tekočina iz keliha izteče, ako se merjenje še v tretjič ne ponovi.

Takojšnje dvakratno merjenje istega vina je potrebno, ker pri prvem poskusu tekočina prenašlo nizdol steče (vsled nezadostne adhezije), vsled česar se pokaže večji odstotek alkohola ali moči, ki lahko diferira za 1/4—1‰ od drugega, t. j. od ponovljenega poskusa.

Toplina pri tem ne igra merodajne vloge, ker se že s prstom segreje tekočino na srednjo toplino.

V slučaju, da se vodni ali alkoholni stebriček pri merjenju vsled premalo tekočine v cevki ali drugače pretrga, t. j. da pride zrak vmes, se mora tekočina iznova nekoliko izkapljati ali še bolje izsesati ter merjenje ponoviti.

Naj se torej ti tako enostavni alkoholometri po možnosti razširijo po Sloveniji in naj se skuša povsod vpeljati prodajo in nakupovanje vina po alkoholnodstotni vrednosti.*

Fr. Gombač.

Okrajni in okrožni ekonomski v Srbiji.

Ker je baš sedaj to vprašanje na dnevnem redu in se v kmetijskih in strokovnih krogih mnogo govori o okrajnih in okrožnih ekonomih, ki se bodo pri nas nastavili, ko bodo urejene razmere na znotraj, hočem podati kratek pregled o njihovem delovanju v Srbiji.

Srbski zakon glede nastanitve državnih ekonomov v Srbiji datira iz leta 1898. Tam je vsakemu okrajnemu glavarstvu (srežu) in okrožju (okragu) pridružen kmetijski strokovnjak. So to povečini kmetijski sinovi, absolutni kmetijski šol, imajoč nekaj let prakse na kakem državnem posestvu. Okrajni ekonomski so referenti v kmetijskih zadevah okrajnih glavarjev, a okrožni ekonomski okrožnih načelnikov. Ti imajo skrbeti za procvit in napredek kmetijstva v dotičnem okraju, oziroma okrožju. Državni ekonomski skrbijo za razvoj kmetijskih društev in zadrug v svojem okraju, prireajo po okraju predavanja ter navajajo kmetovalce z domačo, preprosto in popularno besedo k umnem gospodarstvu. Zaraditega morajo biti večji vseh kmetijskih panog, predvsem poljedelstva, živinoreje, travništva, vinoreje in sadjarstva ter dobro poznati kmetijske razmere dotičnega okraja.

Ne samo z besedo, ampak tudi v praksi je treba preprostemu in konservativnemu kmetovalcu pokazati zboljšanje in napredek v kmetijstvu. Zaraditega ima vsako glavarstvo vzorno posestvo (rasadnik), oziroma kmetijsko postajo, ki obsega 10 do 20 ha zemlje in tudi več. Tu je predvsem vzorni hlev, na njivah in travnikih se delajo poizkusi z umetnim gnojilom, iz drevesnice in trtnice se oddajajo drevesa, oziroma trsje posestnikom dotičnega okraja po znižani ceni. Ekonomski

* Pri Kmetijski družbi v Ljubljani kupljenim vinomerom se priložijo slovenska navodila.

imajo poleg kmetijskega referata pri okrajnem glavarstvu obenem tudi vodstvo teh vzornih posestev.

Državna vzorna posestva so dostopna vsakemu kmetovalcu, kjer se lahko na lastne oči prepriča o napredku posameznih panog v kmetijstvu. Na teh posestvih prirejajo ekonomski dvakrat na leto praktične tečaje, ki trajajo do pet dni. Na te tečaje mora poslati vsaka občina vsaj po dva udeležnika.

Ekonom mora biti vedno v zvezi z župani in kmetovalci v okraju in jim biti vedno na razpolago z nasvetom in s poukom, ter poznati vse vrline pa tudi slabosti preprostega kmetovalca.

Državni ekonom mora biti vedno v zvezi s kmetovalci v okraju, prirejati po potrebi predavanja ter skrbeti za razvoj kmetijskih društev in zadrug.

O svojem delovanju in uspehu v okraju mora ekonom redno, mesečno in letno, poročati ministrstvu poljoprivrede v Beogradu. To poročilo obsega stanje vseh kmetijskih panog v okraju, vreme, elementarne nezgode, razne pojave škodljivcev kmetijstvu ter seštevno in žetveno statistiko.

Delovanje okrožnih ekonomov je do malega isto kakor okrajnih. Oni nadzirajo podrejene okrajne ekonomije, jim dajejo potrebna navodila in delujejo z nasveti in s kmetijskim poukom za razvoj in procvet kmetijstva v okrožju. Vsako leto pozove vse okrajne ekonomije svojega področja na sestanek, posvetujoč se tako vsestransko o delu za dobrobit dotičnega okraja v bodočem letu.

Državni ekonomski so si s svojim neumornim delom za napredek kmetijstva in popularnim nastopom med tamošnjimi kmetovalci pridobili vsestransko zaupanje. Ekonom je nekak zaupnik in svetovalec ne le v kmetijskih, ampak tudi v splošno vseh drugih zadevah tamošnjega kmetijskega ljudstva.

Po istem načinu naj bo tudi pri nas čimprej nastavit pri posameznih okrajnih glavarstvih državne ekonomije. Predvsem naj bi se gledalo na to, da bi se nastavilo za to ljudi, ki so se s primerno šolsko izobrazbo in prepotrebno prakso pripravili na to važno in za napredek našega kmetovalca tako potrebno mesto.

A. Dular.

Driska pri goveji živini.

Pri goveji živini ne glede na starost se pojavi neke vrste griža, ki napade žival za živaljo, tako da ima bolezen kužni značaj. Povzročitelji te griže so razne vrste bakterije, s katerimi se živali potom krme ali vode okužijo. Žival, na ta način obolela, preneha žreti, je žalostna in pobita, ima mrzlico, dlaka je mršava, kaže hudo žejo in se močneje slini in solzi. Že prvi dan se pojavi močna driska. Blato je redko, smrdljivo, nenavadno rjavkasto ali vsled pomešane krvi rdečkasto. Živali se obnašajo kakor pri koliki vsled bolečin v trebuhu, ki je tudi pod pritiskom občutljivejši. Bolezen je včasih zelo nevarna, tako da pogine v 2—7 dneh 50—70% obolelih živali. Seveda so tudi primeri, ko goved prav kmalu ozdravi, nasprotno pa tudi, da se bolezen vleče mesece in potem žival vsled oslabelosti pogine.

Ako se bolezen pojavi na način kužnih bolezni, se naj v prvi vrsti razkužijo hlevi in vsa hlevna

oprava. Bolne živali naj se ločijo od zdravih. Odstrani naj se vse, kar morda bolezen povzroča. V vsakem oziru naj se pazi na snažnost. Odpadki naj se pospravljajo na varen kraj in se naj večkrat polijejo z apneno vodo. Živali se naj krmi in napaja samo s prekuhanjo vodo in krmo. Po trebuhu naj se jih drgne z žganjem ali podobnim in se jih gorko pokrije. Lahka odvajalna sredstva pospešijo odstranitev bolezenskih kali in nato naj se skuša prebavila razkužiti z razkuževalnimi sredstvi (Tannin, Tannoform, zmleta hrastova skorja, zdrobljeno oglje i. dr.), katera se daje z žlemljivimi tekočinami (laneno olje, kuhano laneno seme, jajca, kuhan ječmen ali oves, ajbiš, popelj, lapuh, grško seno itd.)

Pri mladi pašni govedi se pojavlja v jeseni in poleti, v letih, kadar mnogo dežuje in posebno, če so pašniki povrh še bolj močvirnati in se živali napajajo v stoječih mlakužah, huda driska takozv. rdeča griža. Povzročitelji te driske so enostanične živalce (Coccidium bovis), protozoi iz vrste sporozoov, ki živijo v črevesnih sluznicah. 3—8 tednov po okužbi zbole živali na sličen način, kakor že omenjeno. V lahkih slučajih ozdravijo živali v par dneh oz. tednih, včasih pa se vleče bolezen mesece in žival vsled oslabelosti pogine. Le redkokdaj pogine živinč v teku 24 ur. Da se izogne tej bolezni, se naj mlada živina ne pušča na nevarne pašnike in se skrbi samo za zdravo pitno vodo. V svrhu zdravljenja obolelih živali naj se postopa, kakor je bilo že omenjeno.

V krajih, kjer se živina pozimi napaja v tekočih mrzlih vodah, posebno če stoji v preveč toplih in zatohlih hlevih, pa povzroča prehlajenje prebavil drisko. Napajanje v hlevih s toplo, prestano vodo odstrani tudi drisko.

V interesu prizadetih posestnikov pa svetujemo, da se pokliče večšega živinozdravnika na lice mesta, da dožene vzroke obolenja, odredi potrebno zdravljenje in zabrani razširjenje bolezni. Živzdr. Primic.

Potrebni zakon za vinograde.

Gotovo je, da je treba bolj dragoceno kulturo na vsak način ščititi proti manj vredni, če je treba tudi z zakonom.

Brez dvoma so naši vinogradi zelo dragocena kultura in predstavljajo veliko narodno-gospodarsko vrednost. Če pomislimo, da se v Sloveniji pridelaja najmanj pol milijona hektolitrov vina v sedanji vrednosti 750 milijonov kron, potem predstavljajo naši vinogradi glavnic več milijard kron. Kaj to pomeni v sedanji gospodarski mizeriji, je gotovo vsakomur jasno. Umevno je pa tudi, da negujejo vinogradniki svoje nasade sedaj še bolj kakor kdaj poprej.

Saj je vinograd v vinorodnih krajih ono, kar pomaga kmetu, da zamore sedanjo ogromno draginjno še vsaj za silo prenašati.

Pa kaj pomaga vinogradniku ves trud, če ima nevoščljivega ali nemarnega soseda, ki mu nagaja. Treba je le, da pusti v najbližji bližini njegovega vinograda rasti visoko drevje ali grmovje, in vinogradnikov trud je zamen.

Trta je eminentno solnčna rastlina. Brez zadostnih solčnih žarkov v našem, itak bolj hladnem vinskem podnebjju trta ne uspeva. Sence trta ne prenese in če hudoben ali nemaren sosed pusti, da na njegovi ob vinograd meječi parceli rase grmovje, visoko drevje ali celo hosta, potem trta v bližini te parcele hira in vkljub skrbnemu obdelovanju ne donša vinogradniku nikakega dohodka.

Pritožbe nad takimi primeri se vedno bolj množe in vinogradnik nima zajamčena sredstva, da bi škodo odvrnil.

Kranjskemu vinogradniku nudi edino pomoč le deželni zakon kranjski z dne 21. februarja 1912., dež. zak. št. 11., ki določa, da si mora vsakdo, ki namerava popolnoma ali deloma kako parcelo, ki ni bila poprej gozd, pogozditi, poprej izposlovati dovoljenje okrajnega glavarstva, kakor hitro meji za pogozdenje namenjeno zemljiče na poljedelska zemljišča drugih posestnikov.

Okrajno glavarstvo obvesti o tej nameri mejaše in ako ti proti temu tekom šestih mesecev ne ugovarjajo, potem se izda dovoljenje za pogozditev. Če pa mejaši ugovarjajo in se vkljub posredovanju glavarstva ne morejo glede pogozditve z lastnikom za pogozditev namenjene parcele sporazumeti, razpiše glavarstvo ogled na licu mesta, kjer zasliši izvedenca in odloči, ali se sme parcela pogozditi ali ne.

Vsekakor ima vsak mejaš pravico zahtevati, da se določi ob meji njegove parcele rob, ki se sme zasadi le z nizkim drevjem, ali pa sploh *ne sme biti zasajen, če senca škoduje sosedovi parceli.*

Ako si posestnik pravice pogozditve ni izposloval in izpremeni vkljub temu svojo parcelo v gozd, imajo lastniki sosednjih zemljišč pravico zahtevati, da se izvrši komisionelni ogled in določi nezasajen rob pogozdene parcele. Ta pravica pa ugasne, če je od časa po izvršeni pogozditvi preteklo več kot *pet let.*

Vprašanje je le, ako spadajo pod ta zakon slučajji, kjer ni sosed na svoji ob vinograd, njivi itd. meječi parceli zasadil gozd, ampak je pustil samo rasti grmovje, kolosek itd., kakor se to pogostoma dogaja med vinogradi.

Ker pa je bil namen zakona brez dvoma ta, da se ščiti dragocenejšo kulturo, ki je v tem slučaju vinograd, pred manj vredno, ki je grmovje, potem bi se moral vsekakor uporabljati ta zakon tudi v slučajjih, kjer gre za odstranjevanje grmičevja ali drevja iz bližine vinogradov.

Grmičevje pa ne škoduje vinogradu samo direktno zaradi sence in korenin, ki rasejo v vinograd, ampak tudi s tem, ker se v njem rede tiči (kosi itd.) in mrčes (gosenice, rilčkarji itd.), ki škodujejo vinogradom.

Da se odstrani vsak dvom, kako je uporabljati ta zakon, bi bilo na mestu, da izda vlada naredbo, s katero raztegne veljavnost omenjega zakona na vso Slovenijo in s katero razširi nje uporabo tudi na slučajje, v katerih se pusti v bližini vinogradov rasti grmičevje. V bližini vinogradov bi bilo grmičevje sploh iztrebiti.

vsaj v širini 20 metrov, kakor hitro to zahteva sosednji lastnik vinograda. Visok gozd bi moral biti od vinograda oddaljen najmanj 50 metrov.

Glede sadnega in drugega drevja pa naj bi se določilo, da se ne sme saditi ob vinogradu bližje nego 20 m od roba.

Določilo zakona, da naj se k morebitnemu ogledu pritegne gozdni strokovnjak, bi bilo izpremeniti v toliko, da se pritegne, ako gre za polje ali travnik strokovnjak v kmetijstvu, ako pa gre za vinograd, strokovnjak v vinogradništvu. Za prehodno dobo naj bi se ne stavljal pogoj, da ne sme biti grmovje, drevje ali gozd star nad 5 let, temveč naj bi se dalo vinogradnikom pravico, da smejo zahtevati odstranitev drevja (grmovja itd.) tekom dveh let od časa, ko stopi naredba v veljavo. Šele za poznejše slučajje naj bi veljal rok petih let. S tako naredbo bi naše vinogradništvo odločno veliko pridobilo, zato naj bo zadeva merodajnim činiteljem toplo priporočena. Kakor hitro dobimo zakonodajni državni zbor, skrbé naj naši poslanci, da postane naredba zakon.

B. Skalicky,

višji vinarski nadzornik.

KMETIJSKE NOVICE.

Dvajsetdinarski bankovci „orači“ se potegnejo iz prometa ter se zamenjajo pri Narodni banki, podružnici v Ljubljani do 28. februarja t. l., ker se je pojavilo večje število falzifikatov. Dosedaj se je izkazalo, da kroži približno na vsakih tisoč takih pravih bankovcev po en falzifikat. Opozarjajo se kmetovalci, da jih pravočasno zamenjajo. Popis falzifikatov je objavljen v Ur. l. št. 8. na str. 59.

Tečaj na državni podkovski šoli za kovače. Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se prične 1. aprila 1921. Za vstop v tečaj je vložiti pri vodstvu državne podkovske šole v Ljubljani do dne 5. dne 1921. prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list; 2. domovinski list; 3. zadnje šolsko izpričevalo; 4. učno izpričevalo; 5. ubožni list; 6. npravstveno izpričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu; skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa. — Državna podkovska šola v Ljubljani, dne 10. februarja 1921.

Vzrok strupenosti čebeličnega pika. Dosedaj se je smatralo kot vzrok zastrupljenja pri čebeličnem piku mravljično kislino, ki povzroča bolečino in vnetje. Flury pa dokazuje, da ta kislina ne more biti pravi vzrok, ker se nahaja v žlezi čebeličnega žela v tako majhnih množinah, da ne more povzročiti vnetja. To vnetje spominja več na pravi učinek strupa Kantaridin, ki ga ima španska muha. Splošno se mora smatrati strupeni vpliv mravljične kisline, ki se nahaja v rastlinstvu in živalstvu, na pr. v koprivah, gosenicah, osah in dr., kot zelo majhen. Brez dvoma je sicer učinek izločka strupene žleze naše domače

Najugodnejši čas za gnojenje travnikov

s kajnitom

je sedanja doba. Naše zemlje, ki toliko let niso bile gnojene s tem gnojilom, potrebujejo nujno **kalija**. Kajnit drži zemljo vlažno, v sled česar rastline mnogo lažje prenašajo sušo.

mravlje, ki je mravljična kislina; toda pri tropičnih mravljah ni ta strup merodajen, ker po piku teh mravelj nastopijo znaki hudega zastrupljenja in dolge bolezni. Saj po Stanleyu pripravljajo prebivalci notranje Afrike iz izvlečka mravljičnih žlez hud strup za svoje pušice. Učinek tega strupa ne moremo torej prisojati mravljični kislini, ampak neki drugi vrsti strupa, ki je dosedaj še malo preiskana. Tudi naše domače mravlje imajo v svojih strupenih mehurčkih še razne druge snovi, ki niso še proučene. Ravno isto velja tudi o koprivah, ki imajo v svojih strupenih dlakah razen čisto neznatne množine mravljične kisline tudi druge snovi, ki igrajo pri zastrupljenju važno vlogo.

Umetno gnojilo — čilski soliter pošlje brezplačno delegacija proizvajalcev čilskega solitra za kraljestvo SHS v primernih množinah kmetovalcem Slovenije, ki hočejo poizkusiti učinek tega, od početka svetovne vojne manjkajočega nam dušičnatega gnojila. To gnojilo se razpošilja za poizkusno gnojenje ozimnega in jarega žita, koruze za zrnje in koruze za zeleno krmo. Kdor se za to zanima, naj vpošlje svoj naslov in navede za gnojenje katerih rastlin želi prejeti čilski soliter. Vsak interesent bo na to dobil natančno navodilo. Čilski soliter se razpošilja zastonj in poštne prosto, vendar pa je prejemnik zavezan delegaciji podrobno poročati o uspehih poizkusnega gnojenja. Prijave sprejema do 25. februarja t. l. dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

Izlet kmetovalcev Prago. Za veliki semenj v Pragi, ki se bo vršil od 28. februarja do 8. marca t. l., se bo organiziral skupni izlet kmetovalcev cele kraljevine na Češko. Na tem velikem semnju bodo razstavljeni posebni tipi poljedelskih strojev in orodja, ki so prilagojeni našim potrebam. Vrhutega je sklenila uprava sejma, da postavi posebni paviljon, ki bo predstavljal življenje jugoslovanskega kmetovalca ter tvoril privlačno središče gostov iz kraljevine. Vsi udeleženci zleta imajo vožnjo za polovično ceno na naših in češkoslovaških železnicah. Za potovanje je vsakemu potrebno najmanj 2400 kron. Ker je za naš gospodarski napredek in za razširjenje obzorja posrednikov in podjetnikov praška razstava velike važnosti, se splošno priporoča obisk tega zanimivega sejma. Kdor se ga hoče udeležiti, naj nemudoma prijavi svojo udeležbo ali vin. in sadj. šoli v Mariboru, ali kmetijskim šolam v Št. Jurju, ali v Novem mestu ali pa Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani. Pri naznanitvi udeležbe ima vsak udeleženec vplačati znesek 400 kron, ki je neobhodno potreben za kritje stroškov.

Anketa za znižanje cen v Nemški Avstriji. Dne 14. januarja t. l. se je na Dunaju vršila anketa za znižanje cen, na kateri so zastopniki kmetijstva in gozdarstva zavzeli svoje posebno stališče in obrazložili glavne vzroke druginje kmetijskih in gozdarskih pridelkov. Kmetijska produkcija v Nemški Avstriji je izredno padla. Kot glavni vzrok se navaja zmanjšanje delazmožnosti kmet. delavcev in izredno visoke mezde, ki jih morajo tam plačevati kmetovalci. Razen visokih dnin zahtevajo delavci tudi mnogo boljše hrano, nego je dovoljuje država ostalim državljanom, naložena jim dela pa izvršujejo v veliko manjši meri nego pred vojnimi časom. N. pr. gozdni delavci zahtevajo po 25 nemških kron za uro dela. Ne napravijo pa niti polovice predvojnega dela. Potrebno bi bilo povsod, kjer je sploh to mogoče, vpeljati akordno delo. V splošnem pa je treba poudariti pomanjkanje kmetijskih in gozdarskih delavcev. Za splošno kmetijsko pridelovanje morajo kmetovalci dobiti proste roke, ker le na ta način je mogoče dvigniti kmetijsko produkcijo. Nepošteno trgovce in verižnike je treba izločiti iz trgovine in proti njim nastopati z naj-

ostrejšimi kaznimi. Taki krvosesi imajo na splošni druginji največ krivde. Z gospodarskega vidika se je povdarjalo, da se Nemška Avstrija ne more prehranjevati, vsled česar mora iskati zveze z drugimi državami, kjer je agrarna produkcija večja. Slednjič se je sprejela sledeča resolucija: Nemško-avstrijsko kmetijstvo in gozdarstvo je pripravljeno skrbeti za povišanje produkcije in za boljšo prehrano prebivalstva, zahteva pa, da se upoštevajo sledeče njegove želje: 1. Kmetijstvu in gozdarstvu se naj dovoli čimvečja gospodarska prostost glede razpolaganja s pridelki. Državno nadzorstvo nad pridelovanjem in prodajo pridelkov se naj popolnoma ukine. 2. Zagotovi se naj prost promet v notranjosti države za vse kmetijske in gozdarske pridelke. 3. Država naj skuša stopiti v čim ožje zveze z vsemi nasledstvenimi državami bivše Avstrije. 4. Države, ki so s senžermensko pogodbo stvorile sedanjo Nemško Avstrijo, jo morejo tudi finančno podpreti in ji trajno omogočiti njen obstoj. Le na podlagi takega načrta je mogoče izboljšati današnje žalostno gospodarsko stanje, v katero je zašla ta država.

† **Drago Rumpret.** V Sromljah se je na lovu smrtno ponesrečil Drago Rumpret, tamošnji nadučitelj, tajnik kmetijske podružnice v Sromljah, ki je marljivo deloval za razvoj te podružnice in za dobrobit kmeta. Bil je šele 31 let star, ko mu je usoda pretrgala nit življenja. Blag mu spomin!

Nove naredbe, važne za kmetovalce.

Sl. N. = Službene Novine kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca v Beogradu.

Ur. L. = Uradni list deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani.

OdI. = Odločba. Nar. = Naredba. Ur. = Uredba.

Zaščita industrijske svojine — patenti.

Ustanovljena je „uprava za zaščito industrijske svojine“, t. j. „patentni urad“ s sedežem v Beogradu. Tozadevna uredba je izšla v Sl. N. št. 265. 27. nov. 1920. in bila objavljena v Ur. l. št. 1. dne 5. januarja 1921, Ur. l. 1. in 2.

Naseljevanje južnih novih krajin.

Kratek izvleček, objavljen v I. št. „Kmetovalca“ 1921. na strani 6. Ur. razglašena v 232. št. Sl. N. in objavljena v Ur. l. od 8. jan. t. l.

Izvoz brez zavarovanja valute

je dovoljen za različne predmete. Med raznimi kmetijskimi pridelki so navedeni tudi: sveže sadje, hmelj, panji in roji, zelena povitnina, in drugi. Glej pojasnilo v Ur. l. št. 2, na str. 24.

Delitev imovin v svrhe agrarne reforme.

Pravilnik, kako je postopati pri delitvi imovine v svrhe agrarne reforme, razglašen v Sl. N. št. 271., do 6. dec. 1920., je objavljen v Ur. l. št. 3. na str. 28.

Davek od prirastka na vrednosti nepremičnin,

ki je veljal le za Slovenijo, je razveljavljen Ur. l. št. 4. Nar. št. 15.

Začasna tarifa o konjaških pristožbinah v Sloveniji

je objavljena v Ur. l. št. 7. na str. 55.

Uvoz rastlin za presajanje in gojenje.

Gospodarsko-finančni komitet ministrov je z odločbo C br. 65.183. od 7. oktobra 1920. dopustil uvoz brez plačila carine rastlin za presajanje in gojenje iz post. 36., točke 2. carinske tarife, ne glede na izvor države, iz katere prihajajo. Gen. dir. carin v Beogradu od 20. nov. 1920., C br. 61997. Ur. l. št. 8. na str. 58.

Povišba najemnin.

Deželna vlada za Slovenijo je z naredbo od 1. febr. 1921., Ur. l. št. 12. str. 87, dovolila povišbo najemnin, ki ne sme presegati pri stanovanjih 60%, pri trgovskih, obrtnih in drugih poslovnih prostorih 100% one najemnine, katera se je plačala ali bi se bila morala plačati dne 1. julija 1914. Povišba podnajemnine je prepovedana. Ta povišba velja od 1. februarja 1920.

Davek na poslovni promet.

V Ur. listu št. 11., od 31. jan. t. l., Sl. Nov. št. 7., od 11. jan., je izšel „pravilnik o pobiranju davka na poslovni promet po izpremenjenih določilih finančnega zakona za leto 1920/1921.“ Za kmetovalce so važna sledeča določila: Čl. 2 in 3. Plačilo davka na poslovni promet je obvezno za vse prodaje velike živine, za katero se izdajajo žvinski potni listi; in za vse velike kmetovalce, ki svoje proizvode predelujejo ter jih predelane prodajajo. Člen 4. Plačevanja tega davka so oproščeni: proizvodi hišne industrije in kmetovalci na prodajo lastnih proizvodov, razen na prodajo velike živine. Člen 17. Ta davek znaša pri pridelkih velikih kmetovalcev in pri prodaji velike živine po 1% (en odstotek) prodajne cene. Člen 5. Zveze kmetijskih zadrug se smejo oprostiti tega davka, če so članice posebnih zvez in glavne zadrugne zveze in ako po svojih pravilih ne dele dobička.

K tej naredbi je izšel razglas delegacije ministrstva financ v Ljubljani, Ur. l. št. 11. str. 82., po katerem se mora popis blaga na posebnih tiskovnicah javiti davčnemu uradu do 15. februarja t. l.

Pri uvozu blaga po kmetijskih zadrugah mora te zaprositi za oprostitev davka za to blago za vsak uvoz posebej. Ur. l. št. 12. str. 87. Odl. št. 37.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalec“ se načelno odgovarja le v „Kmetovalecu“. Odgovori, ki so splošno poučni se uvrstijo med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pismeno, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edinole na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom: brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalecu“ se pri vprašanju nikdar ne nalagajo vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista: na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodni številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska se ne odgovarja v „Kmetovalecu“, ampak le pismeno, če je v pismu priloženo 1 K v znamko kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 6. Krmim žrebico in njeno mater s kislim senom in otavo, kar mešam z ovseno slamo. Obe imata drisko in pri tem pribaja tudi močna sapa iz čreves. Nimate pa kôlike. Zakaj imata žrebica in njena mati drisko in s čim naj to odpravim? (A. J. v Sp. Š.)

Odgovor: Obe bolehati na črevesnem katarju. Vzroki takega obolenja so različni, in sicer pregorka staja in prepah v njej, pomanjkljivo negovanje (snaženje) kože, premalo premikanja, prevelika utrujenost, neenakomerno krmljenje z ozirom na čas in množino krme, premalo počitka za prebavljanje, pregorka ali premrzla voda za

napajanje, ako se žival rada preobzre, pokvarjena ali premalo tečna krma, če se krma prehitro menja i. dr. Tako obolenje zdravimo, če odstranimo v prvi vrsti vzroke, ki povzročajo katar, potem s primerno dieto, dobro krmo (oves) potem pridejo šele zdravila na vrsto, kakor zdrobljena hrastova skorja, listje dreves, leseno oglje, žajbelj, na živzdr. predpis kalomel, kreolin, Tannoform, solna kislina itd. P—c.

Vprašanje 7. Moj travnik je pričel zadnja leta vidno pešati. Nameravam mu pognojiti spomladi. Kakšno gnojilo priporočate za travnike in koliko se istega porabi na 1 ha? (J. Z. v B.)

Odgovor: 1 ha velik travnik donša v dobri letini približno 8000 kg sena. Ta množina sena pa vsebuje nekako 124 kg dušika, 134 kg kalija, 48 kg fosforove kisline in 76 kg apna. Te velike množine hranilnih snovi, ki se jih zemlji v obliki pokošenega sena odvzame, je brez dvoma treba nadomestiti, kajti, ako ne pride ničesar v zemljo, tudi iz nje ni ničesar pričakovati. Čim več odvajamo zemlji hranilnih snovi, tem več ji je treba povrniti. Pri tem pa je upoštevati, da se pri dobrem gnojenju ne poveča le pridelek, ampak da se tudi kakovost pridelane krme znatno izboljša. Med sedaj razpoložljivimi umetnimi gnojili se Vam priporočata kajnit in kostni superfosfat. Prvega se trosi na 1 ha = (1³/₄ orala ali joha) od 500 kg do 600 kg in drugega od 250 do 350 kg. Obe umetni gnojili se lahko mešata in trosita skupno. Čas za gnojenje je sedaj ravno ugoden ali pa zgodaj spomladi, ko trava še ne prične odganjati. Obe gnojili ima družba v zalogi in Vam svetujemo, da ju kmalu naročite. P—j.

Vprašanje 8. Prosim za pojasnilo, kako se umetna gnojila hranijo, kako in kdaj se s posameznimi umetnimi gnojili gnoji? (F. R. v S.)

Odgovor: Vsa gnojila je hraniti na suhem prostoru. Kadar se gnojila rabijo, se nekatera lahko prej zmešajo, v kakršnem razmerju jih kdo želi, in potem se zmes raztrosi. Preden pa se gnojila trosijo, se priporoča, primešati jim dobre, drobne suhe prsti, da se potem lažje in bolje ter enakomerneje trosijo. Zemlja mora biti dobro zmešana z gnojili. Najbolje je, če se gnojila po prostoru, koder se gnoji, raztrosijo po podolgem in počez. Vsa gnojila pa se ne smejo poljubno mešati. Med sedaj razpoložljivimi umetnimi gnojili se sme mešati: kajnit s kostnim superfosfatom, z razklejeno in sirovo kostno moko, s kalijevo soljo in z apnenim dušikom, a z zadnjim le tik pred trosenjem gnojila. Apneni dušik se ne sme mešati s kostnim superfosfatom in kostno moko. O tem, kdaj naj se umetna gnojila rabijo in kako globoko naj se spravijo v zemljo, je težko dati splošnoveljavna navodila. Gnojila, ki se njih hranilne snovi v zemlji ne poslabšajo, niti se iz zemlje ne izpero, kakor kajnit, kostna moka, naj se trosijo že v jeseni ali pozimi, in sicer tudi za poletne rastline, 40% kalijeve sol se navadno rabi dva do tri tedne pred setvijo, ali tudi samo nekaj dni poprej. Če pa kdo ni gnojl z umetnimi gnojili v jeseni pred setvijo, jih lahko povrhu potrosi na ped visokim rastlinam. V tem slučaju je kajnit in 40% kalijevo sol pomešati s prstjo. Kdor po vrhu gnoji, mora strogo paziti na to, da gnojl ne potresa po rastlinah, mokrih od dežja ali od rose, ker se v tem slučaju rastline lahko ožgo. Povrhu je najbolje gnojiti v poldanskih urah ali pa malo pred dežjem. Kako globoko je gnojila spraviti v zemljo, je odvisno od kakovosti zemlje in od časa, ko se gnojila rabijo. V težko zemljo priporočajo gnojila nekoliko globlje spraviti, spomladi je globokejšo podiranje gnojl umestneje kakor jeseni, ko večinoma

zadošča, če se dobro podvleče. V lažji zemlji pa zadošča, da se gnojila podvlečejo. Gnojila, ki se težko razkrajajo, je nekoliko globočje spraviti v zemljo, posebno na suhi zemlji. Travnike in polja v strminah se priporoča gnojiti le z lahko raztopljivimi gnojili (s 40% kalijevo soljo), in sicer spomladi, ker snežnica odplavlja gnojila, ki bi se jeseni potrosila. P—j.

Vprašanje 9. Katera bolezen povzroča gubanje listja na češpljah in breskvah in kako jo zatrem? (Ladislav Novak v ?)

Odgovor: Na Vaše vprašanje Vam ne moremo nič gotovega odgovoriti, ker nam bolezen premalo opišete. Tudi menda ni na češpljah ista bolezen kakor na breskvah. Pošljite nam natančnejši opis bolezni in navedite tudi Vaš popoln naslov, česar sedaj niste storili. S.

Vprašanje 10. V nekem ceniku sem čital o trti šmarnici. Ali je šmarnica priporočljiva sorta za nasajanje vinograda? (R. N. v V.)

Odgovor: Šmarnica (Noah) je direkten produktor, to je necepljena ameriška trta, ki neposredno rodi. Kakor večina ameriških trt, tako kljubuje tudi šmarnica bolj uspešno trtni uši in peronospori kakor naše trte, pozneje pa oslabi in izgubi na vztrajnosti. Vino te sorte je manj vredno ter ima nekak poseben okus, kateremu Francoz pravi »fokse«. Vrsto, kakor je šmarnica, Vam nikakor ne moremo priporočati za nasajenje vinograda. Ta trta pride v poštev kvečjemu v nevinorodnih krajih kot špalir ali lopa (latnik). S.

Vprašanje 11. Njivo s srednje težko ilovnato zemljo, v solčnati suhi legi, nameravam izpremeniti v travnik. Spomladi hočem med oves posejati nekatere detelje in trave. Katera deteljna in travna semena priporočate, koliko se rabi posameznih semen na 1 ha in kje bi iste dobil? (H. S. v N.)

Odgovor: Kmetijski družbi se je v zadnjem času posrečilo kupiti en vagon travniških semen, in sicer deset vrst raznih žlahtnih trav. Pošiljatev še ni došla v Ljubljano, a obljubljen nam je, da prejmemo semena še pravočasno do setve. Od spodaj navedenih vrst žlahtnih trav, ki Vam bodo na razpolago, priporočamo sledečo mešanico, katera množina je računena na 1 ha posetvene ploskve:

10 % domače detelje	okoli 2 kg
10 % bele	» 1 »
10 % travniške bilnice	» 6 »
20 % mačjega repa	» 4 »
20 % travniške latovke	» 4 »
15 % pasje trave	» 6 »
8 % pokončne stoklase	» 7 »
7 % angleške ljuljke	» 4 »

Skupaj . . . 34 kg travn. semen na 1 ha. Najugodnejši čas posetve mešanic je od začetka aprila do sredi maja. Setev omenjene mešanice naj se izvrši po zasveti zaščitnega sadeža, v Vašem slučaju ovsu, v dveh deležih. Po zaščitnem sadežu se najpreje poseje mešanica deteljnih vrst, mačjega repa in travniške latovke. Nato pa se vseje zmes ostalih trav. Boljšo in enakomernjšo porazdelitev semen po posejani ploskvi se doseže na ta način, da se vsak delež pomeša s suhim in drobnim peskom. Pri mešanju posameznih trav je posebno paziti na to, da se doseže kolikor mogoče enakomerno zmes. Pri tej priliki priporočamo tudi, da sejete vsak delež trav dvakrat, in sicer prvič podolgem in drugič povprek njive, ker se s tem načinom setve zravnavajo morebitne setvene napake. Ker je precejšnje povpraševanje za travniška semena, Vam svetujemo, da jih kmalu naročite. P—j.

URADNE VESTI.

Vabila

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1. — 5. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Bled, v nedeljo, 6. marca 1921., ob štirih popoldne v Blejskem domu;

Mala Nedelja, v nedeljo, 6. marca 1921., po rani maši v šoli; Sv. Lenart v Slov. Gor., v nedeljo, 6. marca 1921., ob osmih zjutraj v gostilni Arnuž;

Tacen, v nedeljo, 27. februarja 1921., ob treh popoldne v gostilni pri Tomažu;

Za Tuhinjsko dolino, na praznik sv. Jožefa, 19. marca 1921., ob treh popoldne pri odborniku Ivanu Slapniku v Selišah.

Ponudniki in kupci plemenske živine.

(Pod tem naslovom Kmetijska družba za Slovenijo odalej naprej redno objavlja vse one lastnike plemenske živine, ki so pri volji plemensko živino prodati in vse one kmetovalce, ki jo želijo kupiti, s čemur je dana prilika prodajalcem in kupcem stopiti v stik in tako poskrbeti za zamenjavo plemenske živine. Priglašati je nakup in ponudbo vseh vrst moških in ženskih plemenskih živali ter naj vsak priglasenec natančno prijavlji svoj naslov, vrsto domače živali, njen spol, pasmo, starost, število itd.)

Naprodaj so:

3 bikel, simodolske pasme, eden 14 mesecev, dva po 8 mesecev stare ima naprodaj: Javornik, Žalna na Dolenjskem.

1 plemenskega bika, pincgavske pasme, ima naprodaj Ivan Valant, pos., Hlebce, št. 12, Gorenjsko.

Bike, pincgavske pasme, 1½ stare, licencovane, ter kravo s teletom in breje telice prodaja graščina Križ pri Kamniku.

Bika, pincgavske pasme, 2 leti starega, licenciranega, dobrega plemenjaka proda Franc Papler, posestnik v Doslovčah, p. Žirovnica na Gorenjskem.

Bika, simodolca, 9 mesecev starega proda Ivan Selak, posestnik v Dobravi št. 5., p. Škocjan pri Mokronogu.

DRUŽBENE VESTI.

Zenostavitev blagovnega prometa. Ude v okoliših Maribora, Ptuja in Celja vijudno prosimo, da naročajo odslej vse tu objavljene kmetijske potrebščine potom načelnikov kmetijskih podružnic v teh centrih. Na podlagi došlih naročb bodo podružnice skupno naročale in vzele gotove predmete na svojo stalno zalogo, druge pa jim ne bo treba šele iz Ljubljane poslati, temveč se jim lahko odpremo ceneje naravnost iz tvornic.

* Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd. je zopet došel in se dobi v zaklopnih po 1 kg za 120 kron, pol kg za 70 kron, četrt kg za 40 kron, osminko kg za 25 kron, 50 gramov za 15 kron.

Apneni dušik po K 400.— sto kg.

Bosnapasta po K 14.— za kg v čebrih po 50 in 100 kg pri večjem odjemu primeren popust.

Drevesne škropilnice na prevoz, razne kakovosti na izbero po različnih cenah.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 120 kron kg, poština in ovoj posebej.

(Nadaljevanje „Družbenih vestí“ v inseretnem delu lista.)

METOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 K na leto.
Posamezna številka stane krono.

Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dohivajo list brezplačno.

Ismerati (oznaniti) se zaračunajo po naslednjih cenah: besedilo na pol strani 600 K, na 1/4 strani 300 K, na 1/8 strani 150 K, na 1/16 strani 100 K, na 1/32 strani 50 K. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 80 vin. nalivni pa skupaj 12 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 3. Ljubljana, 15. februarja 1921. Letnik XXXVIII.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 80 vinarjev, denarja ali znamkah najmanj pa skupaj K 12 — sicer se naznanila ne objavijo.
Up. avništvo ne prevzame posredovanja.

Milinske kamne, sekane iz najboljših bele, ostre do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem sopol in prodajam po najnižjih cenah s pismeno garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, 3v. Jurij ob južni železnici pri Celju. 60

Najboljše apno in portland cement dobavlja najceneje na vse postaje od G. Radgone do Ljutomera, v D. Lendavo, pa tudi na vse druge postaje. Tvrdka V. Bratina Križevci pri Ljutomeru. 12

Naprodaj so cepljene trte sledečih vrst: Veliki rizling, Zlahtina (Gutedel), Beli rafol. Proda se tudi več tisoč lepih belo vkoreninjenih Smarnc (sebstträger) in vkoreninjenih divjakov. Cena po dogoru. Franc Zeleako, trsnicar, Vadol 59. p. Juršinci pri Ptaju. 16

Cepljene trte. Kakor vsako leto ima tudi letos večje množine vseh najbolj priporočljivih vrst in jamčeno le na ameriških podlagah in križankah cepljenih trt, dobro zaraščanih in vkoreninjenih. Ne zamudite jih naročiti, ker bodo spomladi gotovo zmankale, pri I. Štajerski trtoreski zadrugi, p. Juršinci pri Ptaju. 25

Prvovrstno sadno drevje: voščenke, Ananas, Kanadka, Bobovec in druge dobre vrste ter nekaj moštnic ima tudi letos naprodaj kmetijska šola na Grnu, p. Novomesto. Cena jablanam 12 K, hruskam 15 K za drevo. 26

Čebelarji! Proda se radi opustitve čebelarstva razno čebelarstvo volnena in sviljena mlinska sita (pakeljnih) vseh vrst. se dobe v trgovini Avgust Čadež, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35. nasproti stare Tišlerjeve gostilne. 27

Pozor mlinarji! Ravno kar došla prvovrstna volnena in sviljena mlinska sita (pakeljnih) vseh vrst. se dobe v trgovini Avgust Čadež, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35. nasproti stare Tišlerjeve gostilne. 28

Išče se gospodična poštena, pridna, gospodinjstva in kmetijstva popolnoma večja za veleposredstvo samskega g. dr. profesorja. Ponudbe sprejema uprava lista. 33

Iščem službe kot mlekar, grem tudi na posestvo kot majer, svajčar, sem oženjen, z večletno prakso po raznih mlekarinah, z najboljšimi sprislovi, sem vešč vsega v to stroko spadajočega dela nastopim lahko s prvim aprilom. Ponudbe sprejema uprava „Kmetovalca“. 34

Upravnik zmožen poljedelstva, živinorejstva, vinorejstva in vrtnarstva ter tudi pri poljedelskem delu pomaga se sprejme na veleposredstvu Ed. Suppanz, Pristava. 35

Prodaj brejo kobilu, pingavske pasme za ceno po dogovoru, Ivan Ažman, Hraše posta Lesce. 50

Lep, črn lovski pes brak z belo liso pod vratom, je narodni. Pes je dobre pasme, precej velik in 6 mesecev star. Pes bo gotovo dober lovec in tudi zanesljiv čuvaj. Cena po dogovoru. Pojensila daje I. Arh, posestnik v Boh. Srednji vasi št. 12. 51

„Grmiče“ ukoreninjene sadike rdečega grozdja sv. Ivana (ribez - a) po 5 K odda Lunašek v Št. Ruperta na Dolenjskem 52

Dobrega sadjevca 13 hl, proda po 7 K l, Fran Beci, Razbor pri Zidanem mostu. 53

Težak voz, skoro nov, z diro in legnarji je na prodaj pri Hermanu Češnovarju gostilničarju na Dolenjski cesti. Cena po dogovoru. 54

Kupim stoječo turbino in žago z enim rezilom za svojo vodno moč. Opis in cena na A. R. Jivoda Metlika. 55

Prodaj gepelj na pogon z živino s popolno opremo, v dobrem stanju, Janko Sumi, Lesce št. 6. 56

Brek za dvanaest oseb, v dobrem stanju se radi selitve proda po ugodni ceni. Poizve se v upravnstvu „Kmetovalca“. 58

Vodovodne cevi v premeru 1 col in 1 1/2 col oddajam v velikih in tudi v najmanjših množinah, po prav nizkih cenah. J. Raz: oršek, Smartno pri Litiji. 59

Kupim brejo kozo sanske pasme, brez dve leti staro. Proda pri Franzl, Ljubljana, Privoz 17. 63

Tri koze dobre mlekarice, proda Jakob Lesat, Smokuč št. 26, p. Zirovnica. 64

Dobro molzno kravo simodolske pasme, kupi oskrbnitvo Predvor posta Tupališče pri Kranju. Istotam se kupijo lepe kure. 45

Proda se iz proste hiša tik župnijske cerkve roke enonadstropna in tovarne v Škofji Loki. Pojasnila daje „Jadran“, Maribor. 57

Mladi izučeni vrtiljarški pomočnik se traži popolno vnest u uzgajanju povrtja i cveča. Mjesecna plaća 350 K, te hrana, stan, svitlo i ogriev. Osim toga 20 % od svote, koja unijde od prodaje povrtja. Ponudbe sa predpisima osviedodžbah poslati odmah na Vlastelastvo Jalkovec, kod Vraždin. 58

Vreče v dobrem stanju, predvojno blago 50 kom. ima naprodaj A. Joras, pos. Ribnica, Dol. 59

Kupim kravo zajamčeno dobro mlekarico, ne prestaro. Alojziji Kolenc, Zagorje ob Savi. 61

Kovačnica se da v najem na državni kmetijski šoli v Št. Jurju ob južni železnici. Ista je na dobrem prostoru ob okrajni cesti z velikim prometom. Vpraša se naj pri ravnanstvu tam. 61

Travers okoli 2500 kg ima za oddati državna kmetijska šola v Št. Jurju ob južni železnici. Vpraša se naj pri ravnanstvu tam 62

Iščejo se: gospodična iz ugledne rodbine, izvežbana v kuhanju, v gospodinjstvu in kmetijstvu, ter poštena dekla in 15 letni pastir za veleposredstvo na Gorenjskem. Ponudbe s podatki sprejema uprava lista. 63

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci vam odgovorjujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili 6 dvojnatih ali 2 veliki špecijalni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 kroglic 18 K. Prava želodec okrepčujoča švedska tinktura i steklenica 21 K. Omot in poštena posebel, a nalceneje. Eagen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg br. 333. Hrvatska. 10 a

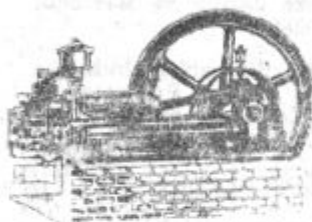
Vinometre »Bernadot« — Asbeste
bombaž in prašek — Eponit —
Francosko želatino — Lipovo oglje
Marmornat prašek — Modro ga-
lico — Natrijev bisulfit — Ribji
mehur — Špansko zemljo — Tanin
Žveplo v prahu — Limonovo kis-
lino — Vinsko kislino — Sode
bicarbono — Strupa proste barve
itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

**Gospodarska zveza
v Ljubljani**

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika za-
loga vsa-
kovrstnih
poljedel-
skih stro-
jev (5)

iz najslovitejših tovarn.
Zastopstvo za parne kotle znanih tovarnic »Wolsch«

Kmetijska družba za Slovenijo

priporoča udom

za spomladno gnojenje

iz svoje zaloge v Ljubljani

kostno moko

surovo in razklejeno

kajnit

suferfosfat

apneni dušik

kalijeva sol

po izvršnih cenah, ki so razvidne
iz družbenih vesti tega lista. Tvor-
nice so cene znatno zvišale, družba
pa bo naročitve, ki jej pravočasno
dohajajo,

še po starih cenah

izvršila. 10

Kmetovalci

ne zamudite prilike!

Nihče naj ne odlašja z naročanjem
da spomladi, ko bodo gnojila zopet
dokaj dražja.

Protokolirana tvrdka

Ivan Hajný,

Maribor

nasproti glavnemu
kolodvoru

razpolaga vedno z
boga to zalogo vsa-
kovrstnih poljedel-
skih strojev orodja.

Posebno priporoča: vitle, različne mlatilne
stroje, žitne čistilne mlîne, žitne odbiralnike
ali trijerje, slamoreznice, sadne in grozdne
mlîne, stiskalnice, koruzne robkarje, gnoj-
nične črpalke, univerzalne pluge, plečke
za koruzo okopavat in osipavat, dvoredne
koruzne sejalne stroje, žitne sejalne stroje,
kosilne stroje, t-avniške grablje, centrifuge
ali mlečne posnemalnike, tehtnice, pocin-
kane brzoparilnike v velikosti 50—60 l, po-
cinjene kotle za vzi'at, bencinove motorje-
parne stroje, oskrbim slamorezne nože,
kakor tudi drugo popravilo strojev ter po-
sameznih delo / itd. Postrežba točna in so-
lidna. Prip ročam, da si vsak posestnik
pred rabo oskrbi poljedelske stroje, da jih
pravočno sprejme. (11)

Zastopnik

Ivan Komatič,

Ljubljana, Gradišče 11.

Tovarna strojev in livarna železa in kovin

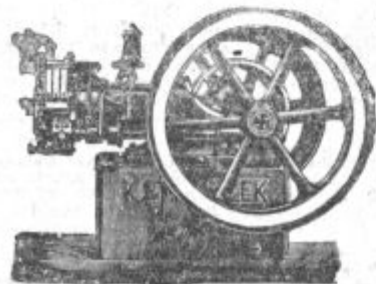
K. & R. JEŽEK,

Maribor,

Aleksandrova cesta 51

ima na skladu bogato zalogo strojev
in orodja za obdelavanje zemlje, se-
jalnih in kosilnih strojev, poganjalnih
strojev, mlatilnic, čistilnic, strojev in pristroj-
ev za priprav-
ljanje živinske krme, grozdnih in sadnih mlinov,
grozdnih in sadnih preš, sesalk, črpal, okrožnih žag.

Benzinovi motorji in motorji na sesalni plin. (16)

Popolne opreme opekarn, ša-
motnih tovarn in tovarn za
cement, mlinov in žag.

Valcove stolice za zdrob in
ploho mletje. — Transmisije.

Odlitki iz železa in kovin po last-
nih in tujih kalupih (modellih).

Sprejema kmetijske stroje v popravilo.

Družba

'IMPEX'

Ljubljana,
Krekov trg št. 10

kupuje

**vse vrste klavno
živino in prašiče**

po najvišji ceni. 19

Primešaj krmi Mastin!

V zmislu odloka deželne vlade za Kranj-
sko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št.
10.595, ki mi ga je mestni magistrat ljublj.
izporočil dne 28. julija 1899., št. 25.255,
smejo dietično sredstvo **Mastin**, redilni
prašek za prašiče in za vsako živino, le-
karnarji, trgovci, drogist in kramarji pro-
sto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni
predmet oglašen. V Ljubljani, dne 3. av-
gusta 1900., mag. opr. št. 28.261.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in
trgovinah ne dobi, potem ga naročite po
pošti. 5 zavojev Mastina K 50 poštne
prosto na dom. (3)

Mazilo zoper garje

(naftomazilo) uniči pri ljudih garje, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje. Pri
živini uniči garje. 1 lonček po pošti
K 15.—

Lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Slovenija. Zraven rotorža.

DRUŽBENE VESTI (nadaljevanje).

Esparzeta, španska detelja, neluščena po 24 kron *kg*.

Gumijeve cevi za trtni škropilnice itd. meter po 28 K.

Kajnit s 15% čistega kalija dohaja v celih vagonih, prosto naložen po 110 kron sto *kg* franko vagon Spilje, v nadrobni oddaji pa po 130 kron iz Ljubljane, vreče se računijo posebej.

Kalijevo sol z 41% čistega kalija bo dobiti v prihodnjih mesecih v celih vagonih v vrečah po 50 *kg* po 280 kron sto *kg* franko Spilje, v nadrobni oddaji pa po 320 kron iz Ljubljane v papirnatih vrečah. V jutastih vrečah po K 345— sto *kg*.

Kose. Družba zopet oddaja udom kose iz dobrega štajerskega jekla, in sicer 65, 70 in 75 *cm* dolge, takozvane »kranjske« oblike. Cene kosov so sledeče: 65 *cm* po 50 kron, 70 *cm* po 52 kron, 75 *cm* po 54 kron komad. Če bi se zgledalo kaj naročnikov za kose, srpe in reznice tržiškega izdelka, potem jim družba lahko tudi te po izvirnih cenah iz tržiške tvornice F. Kajetana Ahačiča priskrbi. Te domače kose so zelo močno izdelane, izdelane iz najljepšega jekla in so osobito po goratih krajih jako priljubljene.

Kostni superfosfat po K 380— sto *kg* z vrečami vred.

Kuhinjska nemška jedilna sol po K 6— za *kg*, le v večjih množinah na naslove podružnic. Udje naj prijavijo svoje naročbe pri načelnstvih svojih podružnic do konca t. m.

Lanene tropine z 38 do 42 odstotki beljakovin in maščobe stanejo 600 kron sto *kg* iz ljubljanske zaloge. Naročniki naj po možnosti dostavijo svoje vreče v zameno.

Lopate, komad po K 35 —.

Modra galica po K 23— *kg*. Cena velja gl. razglašena le za skupna naročila.

Rafija, majunga extrissima, priporoča družba vinogradnikom v pravočasni nakup za ceno po K 45— *kg*. To blago je že tukaj, vendar pa je razpoložljiva množina le majhna in spomladi bo bržda zopet hudo pomanjkanje. Ta rafija je res tako prvovrstna, da nadkriljuje za najmanj 50 odstotkov vse, kar se nam je doslej ponujalo. Podružnicam v vinorodnih krajih bi priporočali nakup originalnega omota, ki tehta okoli 100 kilogramov in ki naj bi ga v svojem okolišju udom na drobno razdelili.

Razklejana kostna moka 30—33% fosforove kisline v vrečah po 100 *kg* z vrečami vred K 260—

Seme krmilne pese, pristno severonemško blago, rdečo in rumeno mamutovko ali ekendorfovko po K 32— *kg*, v celih vrečah po 50 *kg* po 30 K *kg*.

Semensko deteljo, i. s. nemške lucerne kakor tudi domačo bo družba spomladi oddajala svojim udom. Oddajala bo samo najskrbneje čiščeno seme, ki bo preiskano po Državnem preizkušališču v Ljubljani. Vreče po 100 *kg* bodo opremljene v izvirni plombami tega zavoda, pa tudi za nadrobne pošiljatve prevzame družba vsa jamstva glede čistosti in brezpredeničnosti.

Cene za semensko deteljo so naslednje:

domača detelja v celih vrečah po 100 *kg* K 50— *kg*

» » v nadrobni oddaji K 56— »

seme lucerne v celih vrečah po 100 *kg* K 56— »

» » v nadrobni oddaji K 62— »

Pri nadrobni oddaji se računi posebej še poštnina in vrečico ali zavitek.

V zalogi bodo naslednje vrste:

bela detelja, znamke U ⁹⁰ / ₉₀	60.— K za <i>kg</i>
travniška bilnica, vzor 1314 — ⁸⁴ / ₇₆	50 — » » »
brezpredenični mačji rep, vzor 1213	36.— » « «
travniška latovka, vzor 87	40.— « » »
pasja trava, vzor 147	38.— « » «
pokončna stoklasa, vzor 1550 — ⁹⁶ / ₉₀	22 — « « »
angleška ljulika, » 1723 — ⁹⁶ / ₉₆	28.— „ » «
angleška ljulika, » 1726 — ⁵⁰ / ₉₀	22.— » » «
laška ljulika, » 1334 — ⁹⁷ / ₉₄	26.— » » »
prvovrstna travniška mešanica, vzor 1883	28.— » » »
esparzeta, španska detelja, neluščena	24.— » » »
francoska pahovka	30.— » » »

Poštnino in vrečice je plačati posebej.

Surova kostna moka po K 200— za sto *kg*, z vrečami vred.

Škropilnice. Naša družba je prejela iz Italije bakrene trtne škropilnice najboljšega sistema. Komad stane 950 kron. Vinogradniki naj škropilnice brez odloga naročijo, ker je zaloga le majhna.

Tobačni izvleček v posodah po 50 *kg* 440 K za posodo. V manjših množinah tega sredstva družba ne oddaja, vsled česar naj udje potom podružnic skupno naročajo.

Trtne škropilnice. Družba je prejela sedaj tudi iz Nemške Avstrije nekaj kompletnih trtnih škropilnic zoper peronosporo čiste medeninske pločevine z znamko B pa po 800 kron za komad v orig. zabojih, ki se ne računijo posebej. Količina je majhna, vsled česar se bodo morale upoštevati le prve naročitve.

Vile, s tremi voglji komad po K 30—

Vinometri po K 50— za komad.

Vreče. Pri pošiljkih vreč je na spremnici natančno navesti zakaj so vreče ali če jih dotičnik vrača.

Zdrobova moka, (Brechermehl) 20% fosforove kisline 5% dušika K 260 za sto *kg*. z vrečami vred.

Živinsko sol. Družba je prejela iz Solnograda nekaj vagonov živinske zdrobljene soli. Ta sol stane K 5.20 za *kg* pri odjemu pol vagona K 5— za *kg*. Prijave se sedaj sprejemajo.

Zveplalniki. Družba je prejela iz Italije ročne žveplalnike. Komad stane 250 kron.

Zveplenokislo glino namesto galuna, kot dodatek galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter jo oddaja 2 K 40 h kilogram. Izkušnje so pokazale, da lahko brez škode za učinkovitost primešamo galici polovico žveplenokisla gline in si na ta način prihranimo polovico galice. Mesto treh ali dveh kil vzamemo na sto litrov vode le poldrugo ali eno kilo galice in ravnotolko gline, apna pa kakor navadno, uspeh bo sigurno popolnoma isti, kakor ob polni množini galice. Zveplenokislo glino je treba pri družbi takoj naročiti.

Zveplo žvepelne ploščice ali žvepleni nabček na juti za žveplanje sodov, najboljše, brez arzena po 28 K kron kilo.

Žveplo, Floristella, 10 K *kg*, ventilirano dvoj. raf. po 11 K *kg*, ventilirano, mešano z 3% galice 12 K *kg*.

Žveplenoapneno brozgo dobiti je po tvorniški ceni pri Kmetijski nabavni in prodajni zadrugi v Ptuj ali pa pri Zvezi kmetijskih podružnic v Ptuj. Udje Ptujkega okoliša naj sploh vse v »družb. vesteh« navedene potrebeščine naročijo le potom imenovanih dveh korporacij.

Vsem Kmetijskim podružnicam na Štajerskem in Koroškem ter vsem posestnikom in kmetom!!!

Današnji dan ko je zidanje in zidno gradivo, tako silno drago, sem od lastnika patenta za ilov-nate gradbe prevzel **licenco**, s katero mi lastnik patenta gradbeni svetnik Paetz dovoljuje izvrševati ta zelo koristni patent po celem Spodnjem Štajerskem in Koroškem.

Zgradbe hiš, gospodarskih poslopj iz nabite ilovice pride 70 % cenejši, kakor zidovje iz opeke; ako stane zid iz opeke 10.000 kron, stane zid iz nabite ilovice samo 3000 kron. Nabijanje zidovja iz ilovice se vrši na popolnoma nov način, ter je s cementnim betonom, s žičnato mrežo nabijanje ilovice zvezano, tako da stavbe iz armirane žične ilovice ni razločiti od prave zidane stavbe. Tudi je zidovje enako močno kakor iz opeke.

Pri takem zidovju se ne rabi ne zidarjev, ne voznikov, ter se to delo izdeluje z navadnimi delavci, jaz dam k vsaki stavbi enega izučenega zidarja, kateri bo to delo vodil in drugi so pa lahko navadni delavci. Ker se rabi pri tem delu tudi malo cementa in žice za mrežo, preskrbim žico in cement tudi jaz. Za vsako tako stavbo se rabi načrt, katerega izdelam jaz, ter istega po dokončani stavbi lastniku patenta predložim. Licenca za patent stane za vsak m² 25— kron.

To delo ne sme razum mene po Štajerskem in Koroškem nikdo drugi izvrševati, ter je po-naredba strogo pod kaznijo prepovedana.

Kmetje, posestniki, kateri želite kaj zidati, pa Vam je zidanje predrago, odložite se za zi-dovje iz armiranega cementno-glinastega zidovja, ter s tem prihranite 70 % na izdatkih pri zidanju.

Vsa nadaljna pojasnila dobite od mene, pri pisemnih vprašanjih prosim za odgovorno znamko po 1— krono.

Korošec Dragotin

stavbeno podjetje,

(20)

::

Braslovče pri Celju.

::

Nekaj za Vas!

Racionalno negovanje lepote.

Hočete li obraz in roke racionalno negovati, pege, mozolice odpraviti, grobo hrapavo kožo mladostno in prožno napraviti, uporabljajte Fellerjevo pravo Elsa-obrazno in kožo-obvaru-jočo pomado 1 veliki porcelanski lonček 15— K. Elsa toaletne umivalne pastilje 1 škatljica 10-50 K. Pomada za ustnice 2— in 4— K.

Ideal vseh mil

je Fellerjevo Elsa lilijno mlečno milo 19— K. Tekoče lilijno mleko 12— in 15— K. Najfinejši Glycerin 6— in 30— K. Vaseline po 3—, 7— in 12— K. Neškodljivi puder za obraz v vrečkah po 5— K. Barvilo rdeče za obraz 10 pismov 20 K.

Puder gospe, katere se v to razume

je pravi dr. Kluger-jevi Hega-puder, bel, rosa, velike elegantne škatlje 24— K.

Kurje očesa

bradavice, trdo kožo, odpravljajo brzo in temel-jito Fellerjev turistovski obliž „Elsa“ v škatljah po 5— K in 7-50 K in Fellerjeva turistovska tinktura steklenica 10— K.

Fini parfemi

francoski, originalne steklenice 40— K; na tehtnico od 20— K naprej. Sachet (ovitek diše-čega praška za perilo) 8— K

Kar se vsaki dan potrebuje?

Angleški obliž 2— K. Lysoform 30— K. Popolni Irrigator najboljši 150— K. Pravi Lysol 30 K. Kafa 3— K. Kofeinske kroglice 5— K. Arnika 6— K in 30— K. Po smrekovem gozdu dišeči parlem za sobe 35— K. Konjak 30— K. Malinov sok 30— K. Kina železno vino 30— K. Esenc za rum 7— in 35— K. Kineški čaj na tehtnico od 3— K naprej.

Pri vprašanjih

naj se prilože poštne znamke za odgovor.

Prvovrstno naravno negovanje las.

Rast las napreduje, kožo na glavi krepeča, plešo in prerano osive ost preprečuje Fellerjeva prava Tannokinapomada za rast las, 1 veliki porce-lanski lonček 15— K. Močno katranovo milo za glavo 14— K. Orgska pomada za brke po 6— in 8 K. Neškodljiva olja za lase, orehovo olje mala steklenica 6— K, velika 30— K. Shampoo za umivanje las 4— K.

Najmočnejše francosko žganje

Najčista pred vojna roba, manjša steklenica 15— K, velika 35— K. Elsa Kolonska voda v ste-klenicah 7— in 35— K.

Proti potenju telesa

deluje zanesljivo Fellerjev Elsa sipalni prašek 1 škatljica 10-50 K.

Kaj je „Elsa Fluid“, to zna vsak!

6 dvojnatih ali 2 specialne steklenice 42— K.

Za usta in zobe!

Hega zobni prašek s kisikom, 1 škatljica 20— K. Dr. Heider-jev zobni prašek 1 škatljica 6— K. Elsa voda za usta 30— K, zobne krtačice od 20— K naprej.

Proti mrčesom

kakor muhe, bolhe, stenece, ruši, zanesljivo in temeljito deluje Elsa mrčesni prah, velika škatlja 15— K. Tinktura zoper stence 30— K. Naphtalin od 2— K naprej.

Miši in podgane!

Mišji strup 8— K. Strup zoper podgane 8— K in 10— K.

Omot in poštnina

se računa posebno, toda najceneje. Čim več se na enkrat naroči, tem manj draže stroški to robo.

Naročila se adresirajo na:

(101 a)

EUGEN V. FELLER, lekarna,
Stubica Donja, ELSA TRG br. 333. — Hrvatska.

Pirelli & Comp. D. D.

:: MILANO ::

Najbolja (15)
gumija za cipele-
nje vinove loze
„EXCELSIOR“

Glavno zastupstvo
za Jugoslaviju
BERTHOLD NEUMANN
veletrgovina
kolonijalne robe
Zagreb
Ilica 73/I. kat.
Telefon: 277.
Brzjavni: Engros.

Ronjske odeje

v veliki izbiri
od najcenejših
do najfinejših
priporoča

A. & E. Skaberne
veletrgovina
z manufakt.blagom
Ljubljana,
Mestni trg št. 10.

Za praznike in bližnjo spomlad

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega su-kna, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskanino v najnovějšíh vzorcih in bogati iz-biri, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste robe za na glavo i. t. d. Opozarjamo tudi na raznovrstne ostan-ke po zelo znižanih cenah.

A. & E. Skaberne
veletrgovina z manufakturnim blagom
Ljubljana, Mestni trg 10.